

Mulighed for, at denne i Fremtiden kan yderligere billiggøres, saa at den rimeligvis bestandig trods Fragtnedsættelser vil vedblive at kunne konkurrere med Banerne. Men de Anlæg, der her er Tale om, har jo ikke alene den Virkning at skaffe Baner, men ogsaa den at skaffe Arbejde i dette Øjeblik, da Arbejdsløsheden ersaa stor. Hvis man imidlertid tror paa, at Biltrafikken vil blive stærkere, er der jo en anden Ting, som uden Tvivl vil følge deraf, nemlig at det nuværende Vejnet og ganske særlig de saakaldte Kommuneveje nødvendigvis maa forstærkes og nødvendigvis maa gøres bredere. Der ligger her en Opgave, der kunde tages op allerede paa indeværende Tidspunkt. Det er nævnt gentagne Gange, at man kunde skride til Fyldning og Dræning af Vejgrøfter, og noget saadant er vist allerede i Gang mange Steder. Saa-danne Foranstaltninger vilde kunne give Arbejde rundt omkring i næsten alle Sogne. Arbejdet med Forstærkning af vore Veje, som det er min Overbevisning, at man vil blive nødt til at foretage i en nær Fremtid, er overhovedet saa jævnt fordelt over hele Landet, at det har Mulighed for at optage adskillige af de arbejdsledige Kræfter.

Der er en anden Sag, jeg gerne vil have Lov at røre ved. Det er et Spørgsmaal, som for et Par Aar siden er fremdraget her i Tinget, og som angaar visse Elektricitetsværker her i Landet. Under Krigen kom Elektricitetsværkerne i en overmaade vanskelig Stilling, idet de kom til at mangle Brændsel. Mange af dem maatte helt eller delvis indstille Produktionen, hvorved Rentabiliteten af deres Drift selvfølgelig blev yderst daarlig. Mange Steder maatte man skride til Omdannelse af Maskinanlægene og derved paaføre Virksomhederne betydelige Tab. Men de fleste af disse Udgifter og Tabene ved den reducerede Produktion og Omsætning kunde man dog nogenlunde imødegaa ved en Forhøjelse af Priserne paa den Strøm, man leverede. Det gjaldt saavel de kommunale Værker i Byerne som de mange Andelsværker, der findes rundt om paa Landet. Men der var en Del Værker, ved hvilke man ikke kunde imødegaa de store Tab og Udgifter ved en Forhøjelse af Elektricitetspriserne. Dette gjaldt saaledes i visse Tilfælde, hvor der var sluttet Kontrakter for meget langt Aaremaal, og det var der i mange Tilfælde. Det drejer sig om højst forskellige Former. Der er kommunale Byværker, som har bygget Højspændingsanlæg i stor Udstræk-

ning paa Landet og forsynet deres Op-land med Elektricitet; der er ogsaa Landværker, som ejes af Andelselskaber, som har oprettet langvarige Kontrakter med Købstæder om at forsyne disse med Elektricitet. Lignende Kontrakter er der fra saadanne Selskabs Side ogsaa oprettet med større Fabriksvirksomheder, hvor man kan sige, at de har solgt Elektriciteten en gros og har solgt den til meget smaa Priser, der endda har været fastlagt for meget lange Aaremaal. Endelig er der ogsaa enkelte private, der har sat Kapital i Elektricitetsværker og indgaaet Kontrakt med Omegnen om Levering i 20—25—30 Aar. Nu kan man jo sige, at det er ejendommeligt at indgaa Kontrakter paa saa langt Aaremaal. Men Sagen er den, at ved saadanne Udbygninger af Anlæg, specielt ude paa Landet, skal der bindes meget store Kapitaler, og man maa være sikker paa et Forbrug, der nogenlunde strækker sig over et saadant Anlægs Levetid, for at der kan blive nogen Sikkerhed for Rentabilitet, og derfor har det paa det Tidspunkt været ganske rimeligt at slutte saadanne Kontrakter paa lang Tid. Der har ogsaa her været et andet Moment af Betydning. Det er det, at langt den største Del af Udgifterne ved et saadant Foretagende under normale Forhold gaar til at forrente og afskrive Anlægskapitalen, og man har som Følge deraf ment, at man, naar man kendte Anlægskapitalens Størrelse, nogenlunde kunde stille Rentabilitetens Horoskop. Man kunde gøre det, fordi man kunde regne med, at den Udgiftstigning, som den Gang maatte anses for rimelig, henset til det almindelige Prisniveaues jævne Stigning, vilde kunne dækkes af det stigende Forbrug, der kunde paaregnes, i Forbindelse med bedre Produktionsvilkaar, ved Indførelse af mere økonomiske Maskiner. Jeg nævner dette for at pointere, at det ikke har været saadan helt hen i det blaa, naar man har lavet saadanne langvarige Kontrakter. Men saa kom Krigen og forrykkede fuldstændig disse Forhold, saa f. Eks. Brændselsomkostninger, der tidligere regnedes for meget minimale, under Krigen blev noget af det væsentligste. Endvidere kom Stigninger paa Lønninger, paa Reparationer og Vedligeholdelser. Dette har gjort, at disse Værker, der har været bundet til langvarige Kontrakter, er kommet i en meget vanskelig Stilling, hvor de med store Tab har maattet forsyne deres Forbrugere med Elektricitet. Denne Sag har, som nævnt, tidligere været frem-